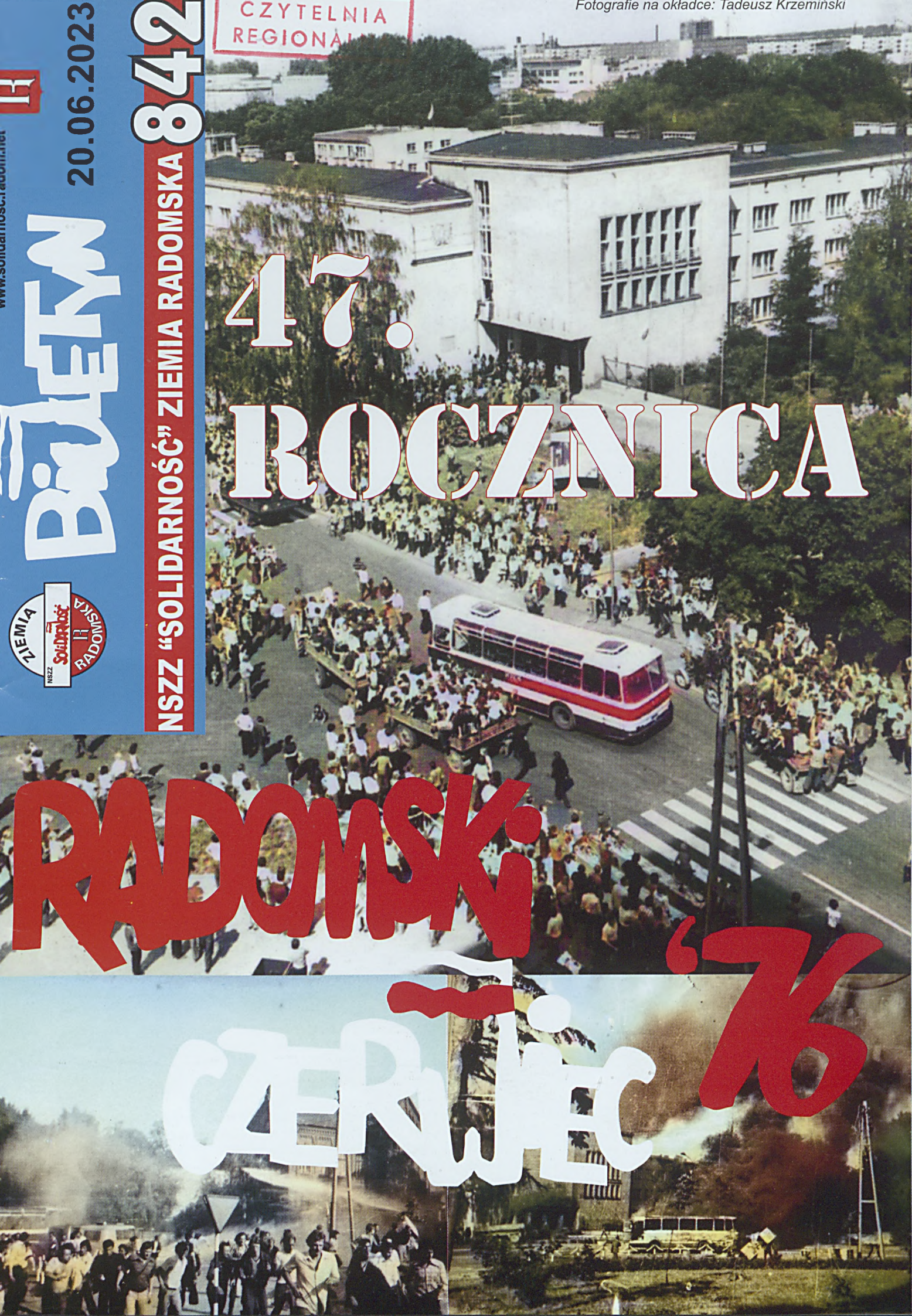

47. ROCZNICA

RADOMSKI

'76

CZERWIEC

Z REGIONU

XXIX Posiedzenie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska kadencji 2018-2023

Radom 2023-04-18

18 kwietnia na kolejnym posiedzeniu zebrał się Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska. Głównym tematem spotkania były sprawy związane z finalizacją wyborów związkowych w naszym Regionie. Zebranie poprowadził przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz. Porządek obrad przyjęto jednogłośnie. W posiedzeniu uczestniczyła przewodnicząca Regionalnej Komisji Rewizyjnej Jadwiga Poźniak.

Wiceprzewodniczący ZR Krzysztof Kośla rozpoczął obrady od przedstawienia decyzji i uchwał z poprzedniego posiedzenia ZR – 21.03. Kolejnym punktem obrad było zatwierdzenie przez ZR i RKW wyników wyborów związkowych na kadencję 2023-2028 w: OZ w „Społem” Radom sp. z o.o., OZ w PWKC w Pionkach, Komisji Miejskiej przy TKK Pionki, OZ w Wodociągach Radom, OZ w MPK Radom, Międzyzakładowej Organizacji w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Radomiu z siedzibą w Przysusze, OZ przy Komendzie Powiatowej PSP w Lipsku, Organizacji Międzyzakładowej przy Nadleśnictwie Radom, OM przy SOSW w Radomiu, OM Pracowników Oświaty i Wychowania w Radomiu, OZ w B&M Clothing Company sp. z o.o. w Radomiu, OZ w Fabryce Broni Łucznik-Radom, OM Pracowników Oświaty w Ilży, OM Pracowników Straży Miejskiej i Urzędu Miejskiego w Radomiu, OM POiW przy Zespole Szkół Spcjalnych i Placówek Oświatowych w Radomiu, OZ Pracowników Ochrony Zdrowia przy Radomskim Szpitalu Specjalistycznym, OZ w ZGM „Zębiec” S.A., OZ przy SPZZOZ w Szydłowcu, OM w Gerlach S.A. i Gerpól w Drzewicy, OM przy Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu, OM Pracowników Oświaty i Wychowania w Kozienicach, OZ Pracowników Polski Tytoń S.A. w Radomiu, OZ MOPS w Radomiu, OM Pracowników Oświaty i Wychowania w Solcu nad Wisłą, OZ w Wodociągach w Szydłowcu.

XXX Posiedzenie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska kadencji 2018-2023

Radom 2023-05-16

Majowe posiedzenie Zarządu Regionu zostało zdominowane przez trzy główne tematy: obchody 47. rocznicy Radomskiego Czerwca '76, Walny Zjazd Delegatów Regionu oraz końcowy etap wyborów związkowych na kadencję 2023-2028.

Tradycyjnie zebranie poprowadził przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz. W spotkaniu uczestniczyła przewodnicząca Regionalnej Komisji Rewizyjnej Jadwiga Poźniak. Porządek obrad przyjęto jednogłośnie, a następnie wiceprzewodniczący ZR Krzysztof Kośla przedstawił decyzje i uchwały z kwietniowego posiedzenia ZR.

Potem zebrani przeszli do omawiania zgadnie związanych z obchodami 47. rocznicy Radomskiego Czerwca '76. Ich głównym punktem będzie msza św. pod Pomnikiem - 25 czerwca br. (niedziela) o godz. 13.00. Istotnym punktem obrad były sprawy organizacyjne związane z wariantem uroczystości z udziałem najwyższych władz państwowych i odpowiednimi wymogami bezpieczeństwa. Omówiono też organizację przez ZR koncertu Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” - 20.06.2023

Solidarność

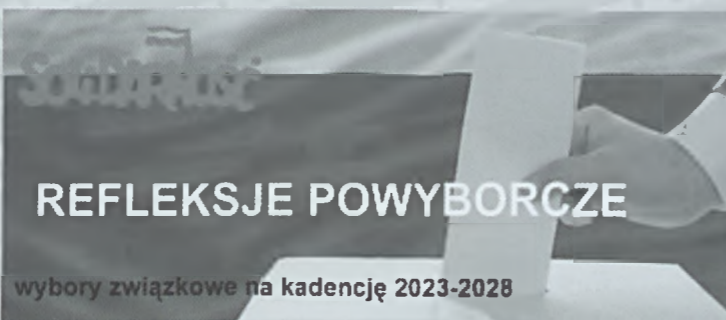
r. godz. 19.00. kościół przy ul. Miłej, który to koncert zainauguruje nasze uroczystości rocznicowe. 23.06.2023 r. o godz. 19.00 na Placu Jagiellońskim ma też odbyć się występ zespołu Dżem i Urszuli organizowany przez Urząd Miejski.

Dyskutowano również nad innym elementem obchodów, jakim może być przedpremierowa projekcja filmu fabularnego „Klecha” o ks. Romanie Kotlarzu - tu padły trzy możliwe terminy 25.06.2023 r., 29.06.2023 r. i 18.08.2023 r., ale sprawa ta jest uzależniona od dopuszczenia przez MKiDN filmu do rozpowszechniania.

Kolejnym punktem obrad ZR był WZD Regionu, który odbędzie się 29-30.06.2023 r. w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu. Zebrani wysłuchali też informacji Regionalnej Komisji Wyborczej na temat przebiegu wyborów w Regionie Ziemia Radomska. WZD poprzedzi msza św. w Kościele p/w Św. Rodziny w Radomiu (o godz. 8.30), a o godz. 10.00 nastąpi rozpoczęcie obrad. Zebrani zdecydowali też o zmianie terminu ostatniego w tej kadencji posiedzenia Zarządu Regionu z 20.06. na 12.06. br.

Potem przegłosowano wyrejestrowanie z Rejestru ZR organizacji związkowych w Spółdzielni Mieszkaniowej „Budowlani” i Spółdzielni Mieszkaniowej „Ustronie” w Radomiu.

Kolejnym punktem obrad było zatwierdzenie przez ZR i RKW wyników wyborów na kadencję 2023-2028 w organizacjach związkowych w: Kozienickiej Gospodarce Komunalnej, RTBS Administrator, Mazowieckim Szpitalu Specjalistycznym i Radomskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego, DPS w Tomczycach, Organizacji Międzyzakładowej przy Zarządzie Regionu, DPS nad Potokiem im. Bohdany Danuty Kijewskiej, SPZZOZ w Lipsku, Nadleśnictwie w Grójcu, Regionalnej Sekcji Służby Zdrowia, Międzyzakładowej Organizacji Emerytów i Rencistów przy TKK Zwoleń.

Maciej Kwiatkowski, wybrany na kadencję 2023-2028 przewodniczący Organizacji Zakładowej w Nadleśnictwie Radom.

Jest to moja trzecia kadencja jako przewodniczącego naszej organizacji zakładowej. Jej liczebność w mijającej kadencji (2018-2023) niestety zmniejszyła się z uwagi na odejścia pracowników do innych firm oraz przejście części z nich na emeryturę.

Do największych sukcesów w naszej działalności zaliczam na pewno udaną obronę naszego kolegi-związkowca, którego próbowano obciążyć płatnością za tzw. pobór równoważnika w wysokości wyższej niż minimalna. Zgodnie z ustawą o lasach – pracownicy Służby Leśnej (nadleśniczowie i leśniczowie) mają prawo do bezpłatnego mieszkania, jeżeli stanowisko oraz charakter pracy związane są z koniecznością zamieszkania w miejscu jej wykonywania. Jednak w takiej sytuacji, w której brakuje lokalu dla uprawnionego pracownika, wypłacany jest równoważnik pieniężny.

Na pewno naszym celem w nowej kadencji będzie zwiększenie liczebności związku. Będziemy docierać szczególnie do młodych pracowników, rozmawiać z nimi i zachęcać do czynnego udziału w organizacji związkowej.

BIULETYN

Solidarność

XXXI Posiedzenie Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska kadencji 2018-2023

Radom 2023-06-12

12 czerwca na ostatnim posiedzeniu w kadencji 2018-2023 zebrał się Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska. W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele Regionalnej Komisji Rewizyjnej – przewodnicząca Jadwiga Poźniak oraz członkowie: Krystyna Kapciak, Daniel Dorociński, Ewa Derleta, Mirosław Jakuc, Ewa Studzińska.

Po przyjęciu porządku obrad oraz odczytaniu uchwał i decyzji z majowego ZR, wiceprzewodniczący Krzysztof Kośla omówił finałne przygotowania do obchodów 47. rocznicy Radomskiego Czerwca '76 z uwzględnieniem dopełnienia przez ZR wszelkich wymogów i uzgodnień formalno-prawnych związanych z uroczystościami dokonanych z Urzędem Miejskim, MZDiK, Policją, Strażą Miejską. Skrzyżowanie ulic 25 Czerwca i Żeromskiego w Radomiu zostanie zamknięte dla ruchu kołowego 25.06. w godzinach od 6.00 do 18.00. Mszę św. o godz. 13.00 pod Pomnikiem Radomskiego Czerwca '76

ZAPROSZENIE

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska serdecznie zaprasza wszystkich członków i sympatyków Związku do udziału w obchodach 47. rocznicy Radomskiego Czerwca '76, które odbędą się 25.06.2023 r.

Tradycyjnie głównym punktem obchodów będzie uroczysta msza św. odprawiona w intencji Bohaterów Radomskiego Czerwca i ks. Romana Kotlarza o godz. 13.00 pod Pomnikiem Radomskiego Czerwca '76 u zbiegu ulic Żeromskiego i 25 Czerwca w Radomiu. Nabożeństwu przewodniczyć będzie JE ks. bp Marek Solarczyk, Ordynariusz Diecezji Radomskiej.

odprawi JE ks. bp Marek Solarczyk, Ordynariusz Diecezji Radomskiej.

Omówiono także udział delegacji ZR wraz poczem sztandarem w uroczystościach czerwcowych w Płocku (18.06.) i w Ursusie (2.07.) Podjęto też w głosowaniu niezbędne decyzje finansowe dotyczące obchodów RC'76 i WZD Regionu.

Kolejnym punktem obrad było zatwierdzenie przez ZR i RKW wyników wyborów na kadencję 2023-2028 w organizacjach związkowych: TKK NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska w Szydłowcu; Organizacji Międzyzakładowej POiW w Lipsku; OZ NSZZ „Solidarność” przy DPS Jedlanka; Organizacji Międzyzakładowej NSZZ „Solidarność” POiW w Wierzbicy. Zatwierdzono też wybory Delegatów na WZDR dokonane na zebraniach Elektorów – zostali nimi: Tadeusz Wach, Krzysztof Wrochna, Ewa Derleta, Zofia Sekuła, Zdzisław Maszkiewicz, Grzegorz Wolski, Robert Mrozowski, Tomasz Głuch, Beata Sułowska, Józef Witczak, Przemysław Kawalek, Wojciech Dziółko, Robert Stanisławek, Tomasz Świątkowski, Katarzyna Ogórzalek

Na zakończenie posiedzenia, ostatniego w kadencji 2018-2023, przewodniczący ZR Zdzisław Maszkiewicz wręczył obecnym członkom Zarządu Regionu i Regionalnej Komisji Rewizyjnej pamiątkowe albumy i publikacje książkowe.

Wspomóżmy budowę hospicjum!

W podradomskim Sołtykowie powstaje stacjonarne hospicjum - Gościniec Królowej Apostołów. To pierwsza tego typu placówka w całym regionie radomskim. Niestety, skończyły się pieniądze na dokończenie budowy. Dotychczasowe starania Wolontariuszy hospicjum u władz miejskich i wojewódzkich o zdobycie dofinansowania spełzły na niczym.

Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska zwraca się do Członków i sympatyków naszego Związku o wsparcie finansowe budowy hospicjum.

NR KONTA

Bank PEKAO SA II o.RADOM
07 1240 3259 1111 0000 3003 1539

BIULETYN

Od „Waltera do Komitetu

wydarzenia Radomskiego Czerwca 1976 r.

24.06.1976 r. w transmitowanym przez radio i telewizję przemówieniu sejmowym premier Piotr Jaroszewicz przedstawił „propozycję” podwyżki cen żywności. Przewidywał on wzrost cen mięsa i wędlin średnio o 69%, cukru - prawie o 100%, a także, choć w nieco mniejszym stopniu, cen innych artykułów żywnościowych. Najuboższe grupy ludności odczułyby podwyżkę najsilniej. Nowe ceny miały obowiązywać od 27.06. Sejm podjął uchwałę akceptującą projekt rządowy i zalecił poddanie go pod „konsultacje” z załogami zakładów pracy.

25 czerwca w radomskich Zakładach Metalowych im. Waltera tuż po rozpoczęciu pierwszej zmiany, o godzinie 6.30, nie podjął pracy wydział P-6, zatrudniający 636 osób. Robotnicy zgromadzili się przed budynkiem dyrekcji Zakładów Metalowych. Do wiecujących wyszedł dyrektor naczelny „Waltera” – Błoński i dyrektor do spraw pracowniczych – Skrzypek; obaj usiłowali nakłonić zebranych do podjęcia

pracy. Około godziny 8.10, 1000-osobowy pochód robotników „Waltera” wyszedł poza bramy fabryki zabierając ze sobą 3 wózki akumulatorowe. Część pracowników powróciła do zakładu, większość jednak wyruszyła pod Zakłady Sprzętu Grzejnego przy ulicy 1905-go roku („Polmetal” – „Acanta”), druga grupa, licząca około czterystu pracowników, udała się w stronę Radomskich Zakładów Przemysłu Skórzanego „Radoskór”.

Około godziny 9.00 do strajku okupacyjnego doszło również w Zakładach

Urządzeń i Instalacji „Termowent”. Z Zakładu Sprzętu Grzejnego oraz Radoskóru do strajku przyłączyło się ok. 300 osób.

Manifestujący pracownicy „Waltera” i „Radoskóru” pomaszerowali do Zakładów Drzewnych i Zakładów Naprawczych Taboru Kolejowego. Około godziny 10.00 tłum demonstrantów liczył już około 2 tysięcy ludzi. Ktoś rzucił hasło: „Idziemy pod komitet”. Ludzie natychmiast ruszyli w tym kierunku śpiewając hymn narodowy i „Międzynarodówkę”.

Pod budynkiem Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej gromadzili się pracownicy strajkujących zakładów, a także przygodne osoby. Manifestanci zażądali rozmów z kierownictwem partyjnym województwa. Ówczesny I sekretarz KW PZPR w Radomiu Janusz Prokopiak ustalił, że do demonstrantów wyjdzie sekretarz KW Jerzy Adamczyk. Adamczyk próbował nawiązać kontakt ze strajkującymi i zmusić ich do wyłonienia delegacji, z którą kierownictwo partyjne

miało przeprowadzić rozmowy o ewentualnym zniesieniu podwyżek cen. Delegacja nie została wyłoniona, bo demonstranci obawiali się aresztowań.

O godzinie 10.15 generał Bogusław Stachura, szef operacji „Lato '76”, na bieżąco informowany o rozwoju wypadków, podjął decyzję o skierowaniu do Radomia pododdziałów ZOMO z najbliższych położonych województw i miejscowości - z Lublina, Łodzi, Warszawy i Kielc. Następnie drogą lotniczą, przy wykorzystaniu samolotów wojskowych i lotniska w pobliskim Sadkowie, przetrucane były, postawione w stan alarmu, pododdziały Wyższej Szkoły Oficerskiej Milicji Obywatelskiej w Szczytnie.

Około godziny 11.00 tłum pod komitetem liczył ok. 4 tys. osób. Część ze strajkujących wyruszyła w stronę RWT. Tam próbował dostać się na teren zakładu, ale udało się to dopiero po sforsowaniu bramy. Zdecydowana większość pracowników RWT od razu wyszła na ulicę. W Zakładach Mięśnych stanowiska pracy opuściło około 500 osób; manifestanci udali się następnie pod ZREMB, gdzie do manifestacji przyłączyło się około 300 osób.

I sekretarz KW Prokopiak przeprowadził rozmowę z sekretarzem KC Janem Szydłakiem, który oświadczył, że nie jest władny odwołać podwyżki cen. Prokopiak, aby odwiec w czasie moment ataku tłumy na komitet, poinformował o godzinie 12.30 zgromadzonych ludzi, że decyzja władz centralnych zostanie ogłoszona o godzinie 14.00.

Po godzinie 13.00 na lotnisku w Sadkowie, wylądowały samoloty z przybywającymi na odsiecz radomskiej milicji siłami 11, 12 i 13 kompanii Wyższej Szkoły Oficerskiej MO w Szczytnie, łącznie 13

oficerów i 190 podchorążych, którzy od razu wyruszyli na ulice miasta. W drodze znajdowały się kolejne kompanie WSO Szczytno. W tym czasie, od strony ul. Warszawskiej przybyła do Radomia V kompania ZOMO z Warszawy i w kilkanaście minut później, około godziny 14.20, VI kompania warszawskich Zmotoryzowanych Odwodów Milicji Obywatelskiej. W siedzibie radomskiego ZOMO kompanie otrzymały wytyczne do dalszego postępowania; po napełnieniu wodą armatek wodnych, miały udać się różnymi trasami pod budynek KW PZPR.

Wtedy nastąpiło największe natężenie walk i demonstracji w mieście. Manifestowało około 20 tysięcy osób.

Do godziny 17.00 w dyspozycji Komendanta Wojewódzkiego znajdowało się 732 funkcjonariuszy ZOMO. Pod komitetem sytuacja stale była bardzo napięta; trwały starcia manifestantów z milicją.

(cd. na str. 5)

Od godziny 16.30 dyrektorzy zakładów pracy zaczęli zwalniać wcześniej do domu tych pracowników, którzy pojawili się w fabrykach na II zmianie; dyrekcje dostosowywała się do wytycznych uzyskanych z Komendy Wojewódzkiej MO. Wracających do domów robotników zatrzymywali funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej, zarzucając im uczestnictwo w zamieszkach. Aresztowania ta miały charakter masowy, funkcjonariusze MO i ZOMO urządzali wręcz „łapanki” na ulicach, zdarzały się przypadki wyciągania gapiów z ich własnych domów czy balkonów.

Około godziny 17.20 na lotnisku w Sadkowie wylądowały samoloty z kolejnymi pięcioma kompaniami WSO w Szczytnie, łącznie 366 osób, w tym 25 oficerów. Bezpośrednio zostali skierowani do akcji. Około godziny 18.00 przybyło pięć następnych kompanii ze Szczytna, w sile 198 ludzi.

Na terenie miasta kilka minut po 18.00 nadal demonstrowało około 15 tysięcy osób. We wczesnych godzinach wieczornych do Radomia przybyły kolejne pododdziały ZOMO, tym razem z Łodzi. Około godziny 18.00 w Radomiu znalazł się także pododdział żołnierzy Nadwiślańskich Jednostek MSW. Oddział ten otoczył kordonem budynek KW PZPR, gdzie podjechały dwie sekcje straży pożarnej i przystąpiły do gaszenia budynku.

Do godziny 21.00 w mieście trwały nieliczne walki strajkujących z milicją. Powoli liczba demonstrantów zmniejszała się, ale szczególnie na peryferiach Radomia, gdzie manifestanci zostali zepchnięci, na ulicach znajdowało się jeszcze około 5 tysięcy osób. Nad miastem krążyły śmigłowce, a ulice były patrolowane przez dwunastoosobowe jednostki ZOMO, WSO i MO, które atakowały pałkami każdego kto znalazł się w polu ich działania. Ogółem na terenie Radomia znajdowało się w godzinach wieczornych 1453 funkcjonariuszy mundurowych.

W wydarzeniach ulicznych radomskiego czerwca 1976 roku brało udział bezpośrednio demonstrując na ulicach od kilkunastu do 20 tysięcy ludzi. Byli to pracownicy 33 zakładów pracy z Radomia i województwa, studenci Politechniki Świętokrzyskiej w Radomiu, uczniowie szkół średnich.

25 czerwca miały miejsce przerwy w pracy w 25 zakładach przemysłowych, a na ulice miasta wyszły tysiące demonstrantów - pracowników zatrudnionych

m.in. w Zakładach Metalowych „Walter”, Radomskich Zakładach Przemysłu Skórzanego „Radoskór”, Fabryce Łączników, Zakładach Sprzętu Grzejnego, „Techmatrans”; „Budochemie”, Radomskiej Wytwórni Telefonów, Radomskich Zakładach Materiałów Ogniotrwałych, Zakładach Naprawy Taboru Kolejowego, Polskich Kolejach Państwowych, „Termowencie”, Zakładach Remontów Maszyn Budowlanych - „ZREMB”, Wytwórni Części Zamiennych, Odlewniach Radomskich, Kieleckim Przedsiębiorstwie

Budownictwa Przemysłowego w Radomiu, Kombinacie Budownictwa Mieszkaniowego, Radomskich Zakładach Graficznych, Radomskich Zakładach Naprawy Samochodów, Wytwórni Prefabrykatów Budowlanych, Radomskich Zakładach Drzewnych, Zakładach Mechanizacji Rolnictwa.

Ogółem na 44026 osób zatrudnionych w tych zakładach, w dniu 25 czerwca 1976 roku strajkowało 14116 pracowników, co stanowiło 32,1%. W wypadkach zginęło 2 demonstrantów. 198 osób odniosło rany i obrażenia.

Straty materialne oszacowano na ponad 77 mln zł, z czego ok. 30 milionów złotych przypadło na straty bezpośrednie, wynikłe z podpaień i zniszczeń, a ponad 47 milionów złotych na straty produkcyjne. Pożar w znacznym stopniu uszkodził gmach Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Spalono 24 samochody, w tym 5 ciężarowych i 19 osobowych.

Stan pododdziałów zwartych MO wykorzystanych do tłumienia wystąpień robotniczych w Radomiu w dniu 25 czerwca 1976 roku wynosił, według danych MSW, 1543 funkcjonariuszy. Do północy tego dnia zatrzymano 275 osób. W sumie w Radomiu zatrzymano 634 osoby.

(ppp)

RADOMSKIE CZERWIEC

Chronologia Radomskiego Czerwca

25 czerwca 1976

godz. 7.00 - pracownicy wydziału P-6 Zakładów Metalowych wzburzeni informacją o podwyżkach cen żywności porzucają pracę

godz. 8.00 - dołączają do nich inni pracownicy ZM. Z załogą próbują rozmawiać przedstawiciele dyrekcji

godz. 8.30 - część załogi wychodzi za bramę

godz. 8.40 - kilkusetosobowa grupa z Zakładów Metalowych rusza do pobliskiego Zakładu Sprzętu Grzejnego i proponuje, by razem ruszyć pod komitet PZPR

godz. 9.00 - grupy z obu zakładów są pod Radoskórem, którego załoga przyłącza się do protestu

godz. 9.40 - pod komitetem jest już około 6 tys. osób. Żądają rozmowy z I sekretarzem KW PZPR w Radomiu Januszem Prokopiakiem i cofnięcia podwyżki. Prokopiak chce rozmawiać tylko z delegacją, robotnicy odrzucają propozycję, blokują też ruch na Żeromskiego, Słowackiego, Struga, by na 1 Maja pod komitet nie dotarła milicja

godz. 10.15 - pod komitet docierają pozostałe zakłady pracy: RWT, ZREMB, WCZ, Zakłady Mięsne. Wszyscy chcą rozmawiać z Prokopiakiem

godz. 11.00 - rozchodzą się pogłoski, że I sekretarz uciekł, robotnicy wdzierają się do komitetu w jego poszukiwaniu

godz. 12.30 - Prokopiak jest w środku i obiecuje, że odpowiedź w sprawie podwyżki da po godz. 14, bo musi się skonsultować ze swoimi przełożonymi z KC

godz. 14.00 - odpowiedzi Prokopiaka brak, do demonstrantów docierają informacje, że od strony lotniska jedzie ZOMO. MO chce dostać się do obłożonego komitetu, używając armatek wodnych i miotaczy gazów łzawiących. Robotnicy wyrzucają z komitetu dywany i luksusową żywność, chcąc pokazać jaki panuje tam przepych

godz. 14.30 - płonie komitet, z którego uciekli już wszyscy pracownicy z Prokopiakiem na czele

godz. 14.30 - część z 40 tys. tłumu udaje się pod urząd wojewódzki i komendę MO. Te obstawione są przez milicjantów. Dochodzi do starć. Robotnicy próbują barykadować ulice, w wypadku giną przygniecieni przez rozpędzoną przyczepę Jan Łabędzki i Tadeusz Ząbecki

godz. 15.00 - obrzucenie komitetu, UW i komendy kamieniami. W mieście pojawiają się prowokatorzy demolujący sklepy z alkoholem i namawiający radomian do zabierania stamtąd alkoholu

godz. 16.00 - płonie komitet, część UW, samochody milicyjne i straży pożarnej, która próbowała gasić te gmachy

godz. 17.00 - brutalne ataki ZOMO na znajdujących się na ulicach, także na nie biorących udziału w demonstracji, zatrzymania

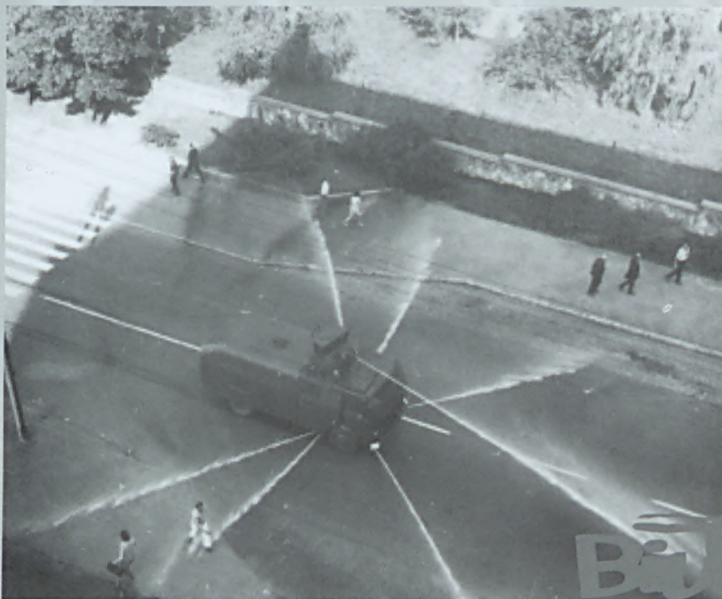
godz. 18.00 - rusza gaszenie KW, potrwa półtorej godziny

godz. 18.30 - tłum próbuje dostać się do komendy, by uwolnić przetrzymywanych tam robotników. Atak zostaje odparty

godz. 19.00 - demonstranci rozchodzą się, ZOMO urządza łapanki

godz. 20.00 - łapanki i ataki ZOMO i MO przenoszą się poza śródmieście

godz. 21.00 - nad miastem pojawiają się helikoptery, zwarte kordony MO penetrują poszczególne dzielnice, kolejne aresztowania, bicie zatrzymanych i spotkań na ulicach ludzi

Bohaterowie Radomskiego Czerwca

Władze wzięły odwet na protestujących, zwłaszcza w Radomiu. Zatrzymanych przewożono do komend MO i aresztów gdzie przechodzili przez tzw. „ścieżki zdrowia” – przez szpaler milicjantów bijących pałkami. Bito także przypadkowe osoby: jedną z nich był Jan Brożyna, śmiertelnie pobity przez patrol milicji, o którego zabójstwo oskarżono świadków tego wydarzenia. Drugą śmiertelną ofiarą represji był ks. Roman Kotlarz, który w czasie mszy modlił się w intencji robotników, a którego później nachodzili i bili funkcjonariusze SB. Do kolegów ds. wykroczeń skierowano 353 wnioski, w tym 214 w Radomiu, 131 w Warszawie i 8 w Płocku. Orzeczono 314 kar aresztu, w tym 250 na trzy i 50 na dwa miesiące. W Radomiu w trybie przyspieszonym postawiono przed sądem 51 osób. Na kary więzie-

nia skazano 42 osoby, w tym 28 - na pięć miesięcy do roku, zaś 14 - na dwa do trzech miesięcy. W zwykłym trybie w Radomiu osądzono 188 osób. W lipcu i sierpniu odbyły się cztery procesy „pokazowe”, w których wobec oskarżonych zastosowano zasadę „odpowiedzialności zbiorowej”. 8 osób skazano na kary od ośmiu do dziesięciu lat więzienia, 11 – na wyroki po pięćsześć lat, a pozostałych na kary od dwóch do czterech lat więzienia. W procesie ursuskim 7 osób skazano na kary od pięciu do trzech lat więzienia. W Płocku sądzono 34 osoby, spośród których 18 skazano na kary od dwóch do pięciu lat, 15 – na kary w zawieszeniu, a 1 osobę uniewinniono. Łącznie, za udział w proteście 25 VI osądzono 272 osoby.

Dwóch demonstrantów, Jan Łabędzki i Tadeusz Ząbecki zginęło w tragicznym wypadku, zabitych przez rozpędzoną przyczepę wypełnioną betonowymi płytami, która spychała w kierunku zomowców

Pracownice wydziału P-6 „Waltera”, które rozpoczęły strajk, od lewej: Maria Madej, Zofia Cieloch, Jadwiga Wachnicka, Bogumiła Sapińska. Wszystkie zwolniono dyscyplinarnie z pracy i objęto inwigilacją SB.

Głosy o Radomskim Czerwcu 1976

I sekretarz KC PZPR Edward Gierek do sekretarzy Komitetów Wojewódzkich podczas telekonferencji (Warszawa, 26 czerwca 1976 r.):

[...] Nie muszę towarzyszom mówić, jakie hasła tam podnoszono. W każdym razie było to zaprzeczenie demonstracji, było to zaprzeczenie czegokolwiek, co może być tolerowane w normalnie szanującym się państwie. [...]

Ja uważam, że trzeba będzie od jutra odbyć we wszystkich województwach masowe wiece, wiece na kilkadziesiąt tysięcy ludzi, nawet sto czy ponad sto tysięcy, tam gdzie towarzysze mają takie możliwości, żeby to były wiece złożone z ludzi dobranych [...]

Towarzysze, mnie to jest potrzebne jak słońce, jak woda, jak powietrze. [...] I my nie możemy pozwolić na to, żeby w tym kraju było jakiś chłystek narzucał swoją wolę ogromnej ilości ludzi, członkom partii. [...]

I trzeba załodze tych czterdziestu paru zakładów powiedzieć, jak my ich nienawidzimy, jacy to są łajdacy, jak oni swoim postępowaniem szkodzą krajowi. Uważam, że im więcej będzie słów bluźnierstwa pod ich adresem, a nawet jeśli zażądacie wyrzucenia z zakładu elementów nieodpowiedzialnych — tym lepiej dla sprawy. [...]

Tylko moja zimna krew, towarzysze, pozwoliła zachować spokój i uchronić od przelewu krwi. Gdybym był bardziej emocjonalny, gdybym mniej panował nad nerwami, to prawdopodobnie polełaby się krew i nie wiadomo, ilu ludzi by zginęło.

Episkopat Polski do premiera Piotra Jaroszewicza (16 lipca 1976):

[...] Groźenie wysoką karą więzienia ludziom korzystającym z zagwarantowanego na całym świecie prawa protestu dla poprawy, względnie niedopuszczenia do pogorszenia warunków bytowych dla swoich rodzin, wydaje się błędem politycznym mogącym pociągnąć za sobą nie tylko nową falę niezadowolenia i oburzenia, ale i trudną do przewidzenia następstwa dla spokoju i bezpieczeństwa kraju.

[...] Nie można sztucznie stwarzać wrażenia, że autorami zajęć były tylko elementy aspołeczne i źle wychowana młodzież. Takie naświetlanie narusza godność człowieka walczącego o swoje podstawowe prawa. Trudno to określić inaczej niż wprowadzanie w błąd samego siebie. [...]

Ks. Roman Kotlarz, fragment kazania w trakcie mszy św. w czerwcu 1976 r.

„Człowiek chce, Kochani, by miał czym oddychać, chce mieć coś do jedzenia, nawet waży się krew przelewać o chleb, jak to było na ulicach miast Wybrzeża! [...] Człowiek dzisiaj pragnie nie tylko pieniędzy, chleba, mieszkania, lodówki, telewizora, samochodu. Człowiek pragnie prawdy, sprawiedliwości, szacunku i wolności. Ludzie chcą dzisiaj szacunku, wołają o szacunek! I mają niektórzy odwagę upomnieć się tu i tam w obronie swej ludzkiej godności”

(Archiwum Parafialne w Pelagowie, Wyjątki z kazania ks. R. Kotlarza.)

Janusz Prokopiak, I sekretarz KW, o rozmowie telefonicznej z Edwardem Gierkiem

(Radom, 26 czerwca 1976 r.):

W sumie dość pozytywny rozwój sytuacji upoważnił mnie do kolejnej rozmowy z Edwardem Gierkiem [...]. Mówiłem przez telefon: „Sytuacja stopniowo wra-

ca do normy, wszystkie zakłady pracują. Frekwencja pracowników wysoka. Są pierwsze inicjatywy na rzecz organizowania dodatkowej pracy, której efekty byłyby przeznaczone na pokrywanie strat. Miasto zaczyna normalnie żyć, choć czuję nadal atmosferę podniecenia. Sądzę, że daje to pewne podstawy do optymizmu”.

Gierek przerwał mi i wzburzonym głosem odpowiadał: „Powiedzcie tym swoim radomianom, że ja mam ich wszystkich w dupie i te ich wszystkie działania też mam w dupie. Zrobiliście taką rozróbę i chcecie, by to łagodnie potraktować? To warchoły, ja im tego nie zapomnę” - Gierek odłożył słuchawkę.

Zbigniew Romaszewski w wywiadzie dla PAP

PAP: Jaki charakter miały protesty w Ursusie, Radomiu i Płocku, o którym często się zapomina?

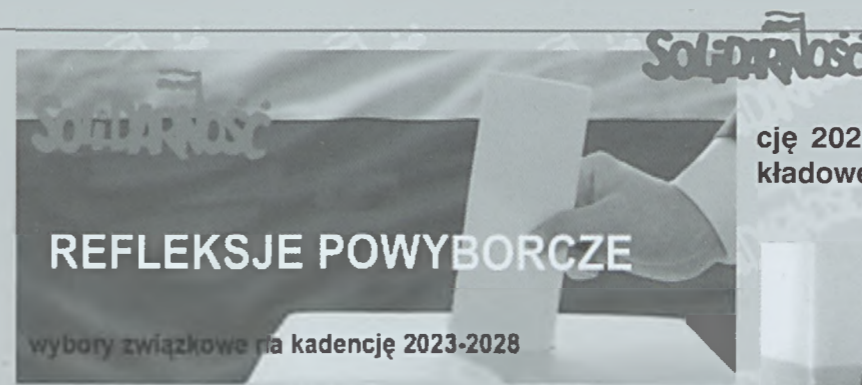
Z.R.: Trzeba pamiętać także o Grudziądzu, tam też były strajki, a następnie zwolnienia z pracy, szykany. Protesty w Ursusie i innych miastach, poza Radomiem, były kolejnym - w historii PRL - strajkiem robotniczym. [...] Natomiast w Radomiu robotnicy wyszli na ulice i przyłączyli się do nich mieszkańcy tego biednego miasta. Wydarzenia miały charakter dramatyczny. Pacyfikacja przeprowadzona przez milicję i ZOMO była wyjątkowo brutalna. Wylapywani ludzie przed załodowaniem na samochody musieli przechodzić przez tzw. ścieżki zdrowia. Wyglądało to tak, że milicjanci ustawiali się w dwóch szeregach i bili długimi bojowymi pałkami pędzonych środkiem ludzi. To samo powtarzało się, gdy zatrzymani wysiadali z samochodów.

PAP: Nie kończyło się jednak na brutalnym tłumieniu protestów. Za tym szły represje.

Z.R.: W związku z tym, że w protesty Radomiu objęły one całe miasto władza postanowiła skompromitować ich uczestników, uodowodnić, że nie miał on charakteru robotniczego. Od samego początku propaganda starała się wmówić społeczeństwu, że były to chuligańskie wybryki warchołów. Nagłaśniała wypadki kradzieży, niszczenia mienia, podpalenia samochodów (nawiasem mówiąc nie wykluczam, że wśród protestujących byli prowokatorzy). Prowadzono pokazowe procesy, w których nie osądzano przywódców robotniczych. Akty oskarżenia, a często i sami oskarżeni dobierani byli w taki sposób, by można było dowieść tezy, o przestępczym charakterze ich działań. Wyszukiwano ludzi, którzy już wcześniej popadli w konflikt z prawem i ich sprawy nagłaśniano.

PAP: Czy Czerwiec 1976 sprawił zmiany w nastawieniu społeczeństwa do władzy, zmobilizował do działań opozycyjnych?

Z.R.: Przede wszystkim stworzył potrzebę przeciwstawienia się niesprawiedliwości, wywołał odruch solidarności społecznej. Ludzie mieli potrzebę bezpośredniego działania, bezpośredniej pomocy. W ten sposób powstał KOR. Przede wszystkim chodziło o pomoc rodzinom represjonowanym po strajkach w Ursusie, Radomiu. Ludzie wiedzieli, że byłem w Radomiu, byli ciekawi, pytali, po co tam pojechałem, dla kogo zbierałem pieniądze i się angażowali. Początkowo była to akcja o charakterze charytatywnym, później nabrała wymiaru politycznego. [...] Po czerwcu zaczęły się tworzyć struktury opozycji. Powstał KOR, KSS KOR, ROPCio. Powstały niezależne pisma, wydawnictwa, drukowano i kolportowano ulotki, to wszystko zaczynało się rozwijać. Wówczas jednak w działalność opozycyjną angażowało się maksymalnie 5 tys. osób

Tomasz Matera, wybrany na kadencję 2023-2028 przewodniczący Organizacji Podzakładowej w Biurze Urzędzeń i Geodezji Leśnej Oddział w Radomiu.

To moja pierwsza kadencja jako przewodniczącego. Organizacja związkowa, której przewodzę zmniejszyła swoją liczebność w mijającej kadencji - głównie z powodu odejść pracowników na emeryturę.

Największym osiągnięciem w mijającej kadencji była dla mnie walka o utrzymanie składu osobowego organizacji.

W nowej kadencji zamierzam zadbać o rozwój liczebności organizacji, wprowadzić do ZUZP zmiany zaistniałe w noweli kodeksu pracy, zwiększyć aktywność na polu informacyjnym wśród załogi zakładu, poprawić komunikację z załogą, monitorować stan wykonywania aktualnie obowiązujących przepisów.

Zwiększanie liczebności organizacji uważam za szczególnie ważne, gdyż stoję na stanowisku, iż siła związku leży w jego liczebności oraz różnorodności osobowej.

Skonfrontowanie idei niesionych przez pracowników z długim stażem pracy z wartościami wnoszonymi przez osoby o znacznie krótszym stażu tworzy platformę do ucierania się wspólnej polityki dotykającej warunków oraz standardów pracy w jednostce.

Aby skutecznie wdrażać plan rozwoju OZ potrzebna jest żelazna konsekwencja w monitorowaniu zmian w otoczeniu prawnym oraz skutecznym implementowaniu ich do życia codziennego. Położę nacisk na udostępnienie (zarekomendowanie) koleżankom oraz kolegom już dostępnych narzędzi, które oferuje organizacja tj. min TYSOL, Zarząd Regionu - szkolenia, wsparcie prawne, elektroniczna legitymacja członkowska, karty paliwowe, pakiety rabatowe.

Zmiana warty w radomskiej „Solidarności” oświatowej

Wybory w Międzyzakładowej Komisji nr 1 Pracowników Oświaty i Wychowania w Radomiu oraz Sekcji Regionalnej NSZZ „Solidarność” POiW

Po 25 latach przewodniczenia strukturom radomskiej oświatowej „Solidarności” na zasłużona emeryturę odszedł Adam Słomka. Na jego miejsce związkowcy wybrali Rafała Szukiewicza, który w obu w/w związkowych strukturach pełnił przez 15 lat funkcję zastępcy przewodniczącego, a wcześniej (od 1991 r.) był członkiem oświatowej „Solidarności” - między innymi przewodniczącym kół związkowych w szkołach radomskich, potem w Prezydium oraz komisji rewizyjnej MK nr 1 POiW, w latach 2005-2008 sekretarzem MK nr 1, a w latach 2008-2023 jej i sekcji regionalnej wiceprzewodniczącym.

Wojciech Redestowicz, wybrany na kadencję 2023-2028 przewodniczący Organizacji Podzakładowej w Poczta Polska S.A. w Radomiu.

Przygodę ze związkiem rozpocząłem w 1997 roku, a w 2006 zostałem delegatem na WZD Naszego Związku, gdzie po raz pierwszy dostałem mandat zaufania od delegatów. Jest to moja 5 kadencja jako „szefa” Pocztowej Solidarności w Radomiu

Jak wspominałem, w 2006 roku po raz pierwszy zostałem wybrany przewodniczącym organizacji związkowej i w zas-

adzie od tego czasu udaje nam się utrzymać liczebność członków na stałym poziomie. Oczywiście jest bardzo duża rotacja członków związku - emerytury, renty, zmiana pracodawcy, ale na bieżąco staramy się promować oraz zachęcać pracowników do wstępowania w szeregi „Solidarności” i jak dotychczas robimy to skutecznie. Najczęściej nowych pracowników przeraża wysokość składek związkowych - nie ukrywam, że jest to swoistym hamulcem w pozyskiwaniu członków organizacji.

W mijającej kadencji dużym osiągnięciem było na pewno utrzymanie poziomu zatrudnienia w Radomiu oraz regionie. Jak wszyscy doskonale wiemy, rynek przesylek ciągle się rozwija nie tylko na naszym terenie, ale w całej Polsce - konkurencja nie śpi. Obecna kadencja nie będzie łatwa - zwłaszcza w temacie utrzymania miejsc pracy oraz pełnych wymiarów etatów dla członków naszego związku. Pracodawca corocznie przedstawia nowe plany zatrudnienia, które zmniejszają właśnie ów wymiar zatrudnienia.

W nowej kadencji przede wszystkim chcemy działać zgodnie ze statutem - tzn. bronić godności, praw oraz interesów pracowników, zawodowych i społecznych. Każdy dzień przynosi nowe sprawy, problemy, które musimy rozwiązywać na bieżąco. Jest to dla nas trochę skomplikowane, ponieważ często w sprawach pracowniczych, społecznych musimy pokonywać trasę do Warszawy, gdzie mieści się siedziba naszego pracodawcy.

Tak, to ważne, aby liczebność organizacji była duża w naszym zakładzie pracy. Ciągłe pracujemy nad tym, by liczba członków związku rosła. Myślę, że właściwa promocja związku oraz skuteczność działania pokazują właściwy wizerunek organizacji, a to najlepsza reklama i pomoc w pozyskiwaniu nowych członków. Nie ukrywam że obecnie najtrudniej pozyskiwać nowych związkowców właśnie wśród młodych ludzi.

Rafał Szukiewicz jest rdzennym radomianinem, ma 58 lat, jest żonaty, ma jedną córkę. Absolwent Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Częstochowie (kierunek humanistyczno-historyczny) oraz Uniwersytetu Warszawskiego (historia). Ukończył też studia podyplomowe z zakresu zarządzania oświatą. Od 37 lat pracuje jako nauczyciel historii i wiedzy o społeczeństwie w szkołach radomskich różnych typów (PG nr 5, IX LO, LO i Liceum Uzupełniające dla Dorosłych).

Bezpieczeństwo energetyczne, nowoczesność i ekologia

Elektrownia Koźienice

Adresy i telefony:
Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska
26-600 Radom ul Traugutta 52
e-mail: solidar1@radom.net solidar2@radom.net
telefony: centrala/sekretariat ZR - 483623804 tel./fax; sekretariat - wew. 21;
przew. Zdzisław Maszkiewicz - wew. 23, 601662 287; skarbnik Maria Górka - 605140560
wiceprzew. Krzysztof Kośla - wew. 26, 722394343; wiceprzew. Andrzej Wójcicki - 607279893
Nasze konto: Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska PEKAO S.A. II O/Radom 2312403259111000030031542

Zespoły problemowe - wew. 26
Kasa - wew. 27
Zespół prawa pracy/interwencji - wew. 28
Redakcja „Biuletynu” - wew. 29
Księgowość - wew. 30
Sekcje i Komisje Branżowe - wew. 31